

بررسی میزان تحقق تأثیر کارگاه‌های آموزشی در مهارت‌های تحصیلی دانشجویان

مجله علمی پژوهش در علوم انسانی و تحقیقات میان رشته ای (سال پنجم)
شماره ۱۷ / پاییز ۱۳۹۸ / ص ۱۴۲-۱۳۵

فریبا میرچناری^۱، شیوا روستایی^۲

^۱ کارشناسی ارشد علوم تربیتی دانشگاه باهنر

^۲ کارشناسی ارشد علوم تربیتی دانشگاه باهنر

نویسنده مسئول:

فریبا میرچناری

چکیده

هدف اصلی این پژوهش، نشان دادن نقش و تأثیر مثبت آشنایی با مهارت‌های تحصیلی شامل مهارت‌های مطالعه و یادگیری، برنامه‌ریزی تحصیلی، مدیریت زمان و مهارت‌های فراشناخت در پیش‌گیری از افت تحصیلی در دانشگاه بر اساس است. تا از این طریق بتوان نقاط قوت و ضعف موجود در برنامه‌ریزی دروس و مطالعه آنها را شناسایی و با آموزش روش‌های صحیح مطالعه، تقویت استعدادها و نقاط قوت، همچنین اصلاح نقاط ضعف، گامی در جهت بهبود در پیشرفت تحصیلی آنان برداشته شود. فرضیه اصلی این است که حضور در کارگاه‌های آموزشی مهارت‌های تحصیلی، در بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان مؤثر است. این تحقیق از نوع شبه‌آزمایشی (نیمه‌تجربی) است. با توجه به نتایج پژوهش، می‌توان با اقدامات پیش‌گیرانه و مداخله‌ای، از میزان این افت کاست و روند تحصیلی دانشجویان را با چشم اندازی نوید بخش تر ترسیم کرد. آموزش مهارت‌ها و فنون مطالعه و یادگیری موجب بالارفتن سطح آگاهی افراد در استفاده صحیح از منابع و امکانات آموزشی و به‌کارگیری مستمر این تکنیک‌ها باعث موفقیت بیش تر و در نتیجه افزایش انگیزه و خودکارآمدی افراد می‌شود. به این ترتیب، نیروی انسانی کارآمد و متخصص‌تری در خدمت توسعه و رشد کشور در ابعاد مختلف فعالیت خواهند کرد. در نهایت با پرورش نیروی متخصص، کاردان و با انگیزه در رشته‌های تحصیلی می‌توان شکوفایی و رونق اقتصادی فرهنگی هر چه بیش تر جامعه را انتظار داشت.

کلمات کلیدی: کارگاه آموزشی، مهارت تحصیلی، دانشجویان

مقدمه:

از آن جا که نیروی انسانی ارزنده ترین سرمایه هر کشور است، پیشرفت و بالندگی فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی کشور ها در گرو تربیت نیروی متخصص، رشد علمی و افزایش سطح آگاهی افراد آن جامعه خواهد بود. رسالت اصلی نظام های آموزشی، تربیت نیروی انسانی لازم برای این رشد و پیشرفت به شمار می رود و دانشگاه (به عنوان مهم ترین پایگاه علمی مرکز پرورش نیروی متخصص، آگاه و باتجربه)، نقش بسیار مهمی در این میان ایفا می کند. امکانات آموزشی مناسب، سرفصل های علمی معتبر، استادان با تجربه و محیط غنی تنها در کنار ذهن پویا، فعال و مشتاق جوانان پیشرفت و سازندگی کشور را به دنبال دارد. از آنجا که کارآمدی نظام آموزشی به پیشرفت تحصیلی (Achievement) فراگیران وابسته است، چنانچه نظام آموزشی وظیفه ی خود را به درستی انجام ندهد روند رشد و توسعه با مانع مواجه خواهد شد. یکی از مهم ترین وظایف دانشجو در مدت حضور در دانشگاه، کسب علم و دانش بوسیله ی مطالعه ی ثمربخش و به کمک مهارت های مرتبط با زمینه ی تحصیلی است. برای رسیدن به یادگیری مطلوب و موفقیت تحصیلی، دانشجو باید قادر باشد فرایند یادگیری خود را تنظیم کند. مراحل و شرایط مطالعه ی موثر را بشناسد و این شرایط را بوجود آورد و حفظ کند. شناخت این عوامل در گرو شناخت اهداف، استعدادها، توانمندی ها و داشتن برنامه و اجرای دقیق برنامه است. بیکن (Bacon) (به نقل از ادهمی و همکاران، ۱۳۸۷) معتقدند برای موفقیت در هر امری باید سه ویژگی را لحاظ کرد، هدف، برنامه و اجرای آن؛ و اگر این سه شرط در امر یادگیری در نظر گرفته شود، موفقیت یادگیرندگان تضمین خواهد شد. مطالعه ی موثر مانند هر کار دیگری نیاز به یادگیری مهارت های ویژه دارد؛ این مهارت ها شامل روش های دریافت، ذخیره سازی و یادآوری صحیح مطالب است. مطالعه ی ثمر بخش به عوامل مختلف بستگی دارد؛ کسانی که به آموزش عالی راه می یابند، با مسائل جدیدی مواجه می شوند که می تواند عملکرد آنها را تحت الشعاع قرار دهد و نظام آموزشی را در رسیدن به اهداف تعیین شده اش با مشکل روبه رو کند.

مسأله ی افت تحصیلی (Underachievement) که در نتیجه ی عدم به کارگیری مهارت های مطالعه می باشد، از شایع ترین مسائلی است که فرد و نظام آموزشی را در رسیدن به اهدافش با شکست مواجه می کند. افت تحصیلی عبارت است از کاهش عملکرد تحصیلی و درسی فرد از سطح رضایت بخش به سطح نامطلوب. با توجه به این تعریف، مقایسه و سنجش عملکرد تحصیلی قبل و فعلی فرد بهترین شاخص افت تحصیلی است (بیابانگرد، ۱۳۷۸). برخی از عوامل ایجاد کننده افت تحصیلی عبارتند از: انگیزه ی فرد (بیابانگرد، ۱۳۷۸) علاقه به مطالعه (بال، ۱۳۷۳)، عزت نفس فرد (سیف، ۱۳۸۳)، آمادگی قبلی (اسرافیلیان، ۱۳۸۳)، برنامه ریزی مدیریت زمان (ده بزرگی و موصلی، ۱۳۷۲) و عدم به کارگیری شیوه ها و راهبردهای مطالعه صحیح. کمک به دانشجویان و راهنمایی آنها هم برای درک و شناخت شرایطی که در دانشگاه با آن مواجهند، و هم برای فراگیری مهارت هایی که لازمه موفقیت تحصیلی شان است از راهکارهای موجود برای حل این مشکلات است. این راهکار در قالب خدمات مشاوره و راهنمایی و برگزاری کارگاه های آموزشی در زمینه های تحصیلی به دانشجویان ارائه می شود.

دلایل و ضرورت های بهره گیری از خدمات مشاوره ای و تحصیلی متعدد است؛ در این میان عده ای از دانشجویان به علل مختلف قبل از فراغ از تحصیل تصمیم به ترک آن می گیرند. کمک به این نوع دانشجویان و بررسی علل ترک تحصیلی آنان، از وظائف مشاوران به شمار می رود. در این موارد اغلب ارائه اطلاعات لازم در مورد استفاده از کلیه فرصت های موجود، دانشجو را به ادامه تحصیل رغب می سازد (حسینی، ۱۳۸۵، ص ۲۳).

استارک در مطالعات خود دریافت که شرکت دانشجویان در سمینارهای مهارت های مطالعه شامل (نوشتن نامه، فنون تحقیق، فنون یادداشت برداری و مدیریت زمان) میزان حفظ مطالب علمی را بیش تر می کند (۲۰۰۶). در پژوهشی دیگر مشخص شد که داشتن برنامه منظم مطالعه عمیق همراه با تمرکز می تواند در یادگیری بهتر دانشجویان موثر باشد.^۱ آموزش مهارت ها و فنون مطالعه در بسیاری از دانشگاه ها در مرحله ی ورود دانشجویان برای بهبود فرایند یادگیری آنها امری ضروری تشخیص داده شده است. دانشگاه یورک (York)، کالج فروم (Ferrum)، دانشگاه برکلی (Berkley)، دانشگاه دارتموث (Dartmouth) و بسیاری از دانشگاه های دیگر به این مهم پرداخته اند (حسینی، ۱۳۸۵). امینیان و همکاران (۱۳۸۵)، در پژوهش خود نشان دادند که مشکلات مربوط به مهارت های یادگیری و عدم آشنایی با روش های موثر و کارآمد مطالعه در شکست تحصیلی دانشجویان موثر است. افت تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی شهر کرد با بهره گیری از خدمات مشاوره، کاهش قابل توجهی یافت. بریم نژاد و همکارانش (۱۳۸۶) بر کارآمدی و سودمندی برگزاری کارگاه های آموزشی در عملکرد دانشجویان پرستاری تاکید و در نتایج خود بیان می کنند که روش کارگاهی در افزایش دانش و به روز رسانی اطلاعات شرکت کنندگان در تحقیق تاثیر خوبی داشته است. مطالعه ای که توسط حقانی و خدیو زاده (۱۳۸۸) با هدف تعیین اثر یک دوره آموزش کارگاهی مهارت های مطالعه بر میزان استفاده از راهبردهای مطالعه و یادگیری در دانشجویان استعداد درخشان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انجام شد، بیانگر تاثیر مثبت این دوره ها بر راهبردهای مطالعه و یادگیری و هم چنین افزایش میزان انگیزش آن ها و سرعت یادگیری شان بود. به این ترتیب یکی از دلایل مهم افت تحصیلی این است که برخی از افراد شیوه ی مطالعه شان بر طبق روش ها و اصول صحیح مطالعه نمی باشد. عدم رعایت اصول بهداشت مطالعه موجب پایین آمدن سطح کارایی و بازدهی انسان، تضعیف روحیه و کاهش اعتماد به نفس، خستگی و دلزدگی از مطالعه می شود (منیری و همکاران، ۱۳۸۳). کمپل (۱۹۶۳)، پژوهشی را به منظور بررسی تاثیر مشاوره ی تحصیلی و شغلی در پیشرفت تحصیلی

دانشجویان در دو گروه کنترل (که از خدمات مشاوره تحصیلی بهره نبرده) و گروه گواه (که از این خدمات بهره بردند) انجام داد؛ پی گیری این دو گروه در طول ۲۵ سال بعد، نشان دهنده ی تفاوتی متوسط در موفقیت گروه اول نسبت به گروه دوم بود.

با توجه به موارد مذکور و اهمیت به کارگیری مهارت ها و فنون مطالعه در پیشرفت تحصیلی، هدف اصلی این پژوهش نشان دادن نقش و تاثیر مثبت آشنایی با مهارت های تحصیلی در پیشگیری از افت تحصیلی در دانشگاه بود؛ تا از این طریق بتوان نقاط قوت و ضعف موجود در برنامه ریزی دروس و مطالعه آنها را شناسایی و با آموزش روش های صحیح مطالعه، تقویت استعدادها و نقاط قوت، همچنین اصلاح نقاط ضعف، گامی در جهت بهبود در پیشرفت تحصیلی آنان برداشته شود.

روش پژوهش

هدف اصلی این پژوهش، نشان دادن نقش و تأثیر مثبت آشنایی با مهارت های تحصیلی شامل مهارت های مطالعه و یادگیری، برنامه ریزی تحصیلی، مدیریت زمان و مهارت های فراشناخت در پیش گیری از افت تحصیلی در دانشگاه بر اساس مدل دمبو (Myron H. Dembo) می باشد. فرضیه اصلی این است که حضور در کارگاه های آموزشی مهارت های تحصیلی، در بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان مؤثر است. این تحقیق از نوع شبه آزمایشی (نیمه تجربی) است. جامعه آماری شامل تمام دانشجویان دختر و پسر (نوبت اول و نوبت دوم) دانشگاه فردوسی مشهد است. نمونه شامل دو گروه می باشد. گروه اول، ۶۳ نفر از دانشجویانی که در کارگاه های مهارت های تحصیلی نام نویسی و شرکت نمودند (گروه مداخله)؛ ۳۰ نفر پسر و الباقی دختر بودند. از ۶۳ نفر دانشجویان گروه اول، ۲۹ نفر، دانشجویان ورودی جدید بودند که با توجه به عدم وجود سابقه تحصیلی در دانشگاه، از نمونه ۶۳ نفری حذف شدند. ۳۴ نفر باقیمانده، که ۱۶ نفر آن ها پسر و ۱۸ نفر دختر بودند، بر اساس نقطه برش معدل (۱۴/۵۰) به دو گروه قوی (۱۷ نفر) و ضعیف (۱۷ نفر) تقسیم شدند. از این نمونه ی ۳۴ نفری، ۲۰ نفر (۵۳٪) دانشجوی دوره ی روزانه و ۱۴ نفر (۴۷٪) دانشجوی دوره ی شبانه بودند. گروه دوم عبارت است از ۱۸ نفر دانشجویان همتای گروه ضعیف (گروه گواه) که در کارگاه فوق شرکت نداشتند. به این ترتیب در مرحله ی دوم، یک نمونه ی ۳۶ نفری پدید آمد که ۱۸ نفر اعضای آن گروه ضعیف (آزمایش) و ۱۸ نفر دیگر، گروه همتای گروه ضعیف (گواه) بودند و با یکدیگر مقایسه شدند.

نمونه گیری برای گروه مداخله، از طریق دعوت از دانشجویان و نیز به شیوه در دسترس برای دانشجویان مشروطی و معدل پایین مراجعه کننده به مرکز مشاوره دانشجویی انجام شد. از روش آماری مقایسه میانگین های نمرات معدل دو گروه در ترم گذشته (قبل از کارگاه ها) و ترم جاری (نیم سال تحصیلی اول سال ۱۳۸۸-۱۳۸۹) استفاده شد. هیچ یک از دانشجویان گروه نمونه (تا زمان مقایسه پس از برگزاری کارگاه)، از مداخله های درمانی و مشاوره های فردی و گروهی، ارائه کمک های مددکاری و حمایتی، مکاتبات اداری و آموزشی، آموزش مهارت های زندگی و کارگاه های رشد شخصی (نظیر افزایش عزت نفس و اعتماد به نفس) استفاده نکردند.

ابزار مورد استفاده، چک لیست به کارگیری مهارت ها و فنون مطالعه محقق ساخته بود. این چک لیست که بر اساس مقیاس لیکرت در سه گزینه ی (اغلب، گاهی، بندرت) در ۲۱ ماده تدوین شده است، در اولین جلسه ی کارگاه، به منظور آسب شناسی عادات مطالعه دانشجویان توسط آنها تکمیل شد و مورد استفاده قرار گرفت. این چک لیست به منظور آگاهی از مهارت های مورد نیاز به منظور آموزش در کارگاه مهارت های تحصیلی تدوین گردیده است.

بر اساس مدل دمبو، سرفصل آموزشی کارگاه، شامل مهارت ها و مباحث زیر بوده است: مهارت خودآگاهی و هدف گذاری، آشنایی با رشته تحصیلی، شرایط ادامه تحصیل، چالش های رشته تحصیلی، بازار و فرصت های شغلی آینده، برنامه ریزی درسی و هماهنگی با فعالیت های فوق برنامه، مدیریت زمان، شناخت شرایط و روش های مطالعه، مهارت های فراشناختی و سیستم پردازش اطلاعات، شرایط یادگیری، آسیب شناسی مطالعه و علل عدم تمرکز، کلاس های رفع اشکال و غنی سازی، یادگیری مشارکتی، سرعت در مطالعه، حافظه و فراموشی، تمرکز و یادداشت برداری، انگیزه تحصیلی، آشنایی با تفکرات معیوب و تحریف های شناختی، و راهکارهای کاهش اضطراب امتحان خواهد بود.

یافته ها

همان طور که در جدول ۱ مشاهده می شود، در میان دانشجویان شرکت کننده در دوره، میانگین معدل دختران در پیش آزمون (۱۵/۲۴) و بیش تر از میانگین معدل پسران (۱۳/۶۳) است.

جدول ۱: میانگین نمرات معدل ترم گذشته ی دانشجویان شرکت کننده در دوره بر اساس جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد	میانگین	انحراف استاندارد
پسر	۱۶	۴۸	۱۳/۶۳	۳/۳۲
دختر	۱۸	۵۳	۱۵/۲۴	۲/۵۷
مجموع	۳۴	۱۰۰	۱۴/۴۸	۳/۰۲

جدول ۲، فراوانی و میانگین نمرات دانشجویان روزانه و شبانه در ترم گذشته را نشان می دهد.

جدول ۲: میانگین نمرات معدل ترم گذشته ی دانشجویان شرکت کننده در کارگاه بر اساس نوبت ثبت نام

نوبت ثبت نام	فراوانی	درصد	میانگین	انحراف استاندارد
روزانه	۲۰	۵۹	۱۵/۳۸	۲/۲۸
شبانه	۱۴	۴۱	۱۵/۴۳	۲/۶۱
مجموع	۳۴	۱۰۰	۱۵/۴۰	۲/۳۸

جدول ۳، میانگین نمرات گروه ضعیف و قوی را در پیش آزمون نشان می دهد.

جدول ۳ میانگین نمرات معدل ترم گذشته (پیش آزمون) دانشجویان شرکت کننده در دوره بر اساس سطح معدل

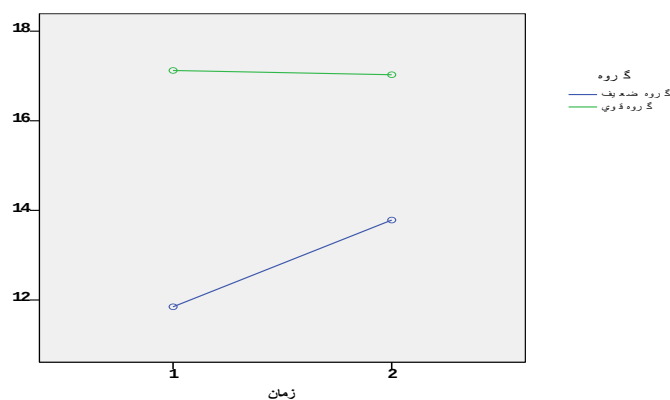
گروه	فراوانی	درصد	میانگین	انحراف استاندارد
ضعیف	۱۷	۵۰	۱۱/۸۴	۱/۵۴
قوی	۱۷	۵۰	۱۷/۱۲	۱/۲۸
مجموع	۳۴	۱۰۰	۱۴/۴۸	۳/۰۲

جدول ۴، میانگین نمرات گروه ضعیف و قوی را در پس آزمون نشان می دهد.

جدول ۴: میانگین نمرات معدل ترم جاری (پس آزمون) دانشجویان شرکت کننده در دوره بر اساس سطح معدل

گروه	فراوانی	درصد	میانگین	انحراف استاندارد
ضعیف	۱۷	۵۰	۱۳/۷۸	۲/۳۰
قوی	۱۷	۵۰	۱۷/۰۲	۰/۹۲
مجموع	۳۴	۱۰۰	۱۵/۴۰	۲/۳۸

نمودار شماره ۱، نشان می دهد که با توجه به اطلاعات توصیفی ارائه شده در جداول قبل، عملکرد گروه ضعیف با شرکت در کارگاه مهارت های تحصیلی بهبود یافت؛ اما عملکرد گروه قوی با اندکی کاهش، تفاوت چندانی نکرد (شکل ۱).

شکل ۱: نمودار خطی بررسی تاثیر کارگاه ها در دو گروه ضعیف و قوی شرکت کننده

گروه ضعیفی که در کارگاه مهارت های مطالعه شرکت کردند، با گروه همتای خود که در این کارگاه شرکت نکردند مقایسه شدند. جدول زیر داده های حاصل از مقایسه نمرات معدل دو گروه در پیش آزمون است.

جدول ۵: محاسبه ی آزمون T جهت بررسی تفاوت میانگین دو گروه آزمایش و گواه در نمرات پیش آزمون

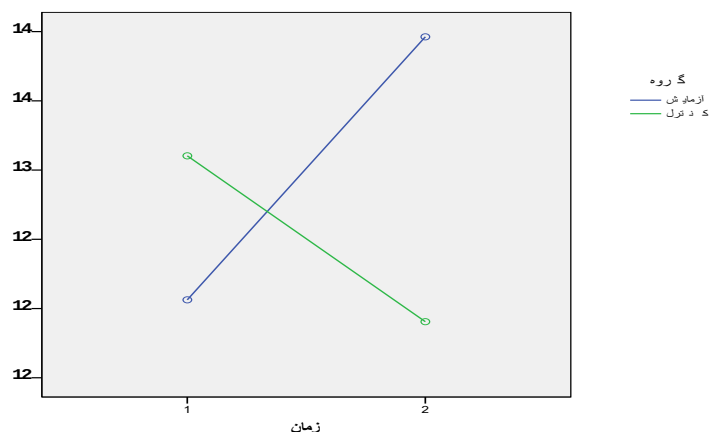
گروه / شاخص	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	درجه آزادی	T	سطح معناداری
مداخله	۱۸	۱۲/۹۷	۱/۶۳	۳۴	۰/۶۴۲	۰/۵۲۵
گواه	۱۸	۱۲/۶۹	۰/۸۳			

بر اساس مقایسه ی میانگین معدل کل دو گروه در ترم گذشته، همان طور که در جدول ۵ مشاهده می شود، T بدست آمده (۰/۶۴۲) ، با درجه ی آزادی ۳۴ در سطح (۰/۰۵) معنادار نمی باشد. بنابراین دو گروه در پیش آزمون با یکدیگر تفاوت معناداری ندارند. به منظور مقایسه ی اثر بخشی حضور دانشجویان در کارگاه در مقایسه با گروه گواه، از آزمون تحلیل کواریانس استفاده شده است. نتایج به دست آمده در جدول ۶ نشان داده شده است، همانگونه که مشاهده می شود، با کنترل اثر متغیر پیش آزمون بین گروه گواه و آزمایش تفاوت معناداری در دو گروه وجود دارد. ($p < 0.048$)

جدول ۶: آزمون تحلیل کواریانس: بررسی تفاوت میانگین نمرات معدل دو گروه آزمایش و گواه در نمرات پس آزمون

منبع واریانس/شاخص	مجموع مجزورات	درجه ی آزادی	میانگین مجزورات	مقدار F	سطح معناداری
پس آزمون	۱۵/۴۶۱	۱	۱۵/۴۶۱	۴/۲۲۱	۰/۰۴۸
گروه	۴۹/۰۲۴	۱	۴۹/۰۲۴	۱۳/۸۳	۰/۰۰۱
خطا	۱۲۰/۸۸۱	۳۳			
مجموع	۶۱۹۶/۴۵	۳۶			

جدول زیر، وضعیت دو گروه را پیش و پس از مداخله نشان می دهد.

شکل ۲: نمودار خطی، مقایسه ی نمرات گروه گواه و گروه مداخله در نمرات پیش آزمون و پس آزمون

همانگونه که در شکل فوق مشاهده می شود، مقایسه ی نمرات پیش آزمون و پس آزمون دو گروه گواه و گروه مداخله، حاکی از بهبود وضعیت تحصیلی عملکرد گروه مداخله (نمودار آبی) است؛ در حالی که در گروه گواه، تغییر در نمرات پس آزمون به صورت منفی است.

بحث و بررسی

با توجه به هدف پژوهش که به منظور بررسی اثر بخشی حضور دانشجویان در کارگاه مهارت های تحصیلی ارائه گشت، در مرحله ی اول، تاثیر این آموزش در دوگروه قوی و ضعیف بررسی گردید. نتایج بیانگر آن بود که آموزش مهارت های تحصیلی در گروه ضعیف به مراتب اثر بخش تر از گروه قوی است. چنین به نظر می رسد که دانشجویان قوی به این دلیل در تحصیل موفقند که از مهارت های مربوط به مطالعه برخوردار هستند و آن را به کار می گیرند و حضور در کارگاه به دلیل آگاهی شان از این مهارت ها نسبت به گروه ضعیف، در زمینه مطالعه، چندان اثر بخش نیست. در مقایسه، با توجه به افزایش نمرات گروه ضعیف در پس آزمون، می شود چنین نتیجه گرفت که دلیل افت تحصیلی این گروه، بی اطلاعی و ناآگاهی از شیوه ها و فنون مربوط به مطالعه بوده است و حضور در این نوع کارگاه ها، مهارت های مورد نیاز آنها را در اختیارشان قرار می دهد و در تحصیلشان اثر مثبت می گذارد. مقایسه ی این گروه با گروه همتا، نتایج مذکور را تایید می کند. بررسی نمرات پس آزمون گروه گواه نشان داد دانشجویان ضعیفی که دارای سابقه ی مشروطی یا افت تحصیلی بودند و از فراگیری مهارت های تحصیلی در این ترم محروم ماندند، در نمرات ترم بعدشان، همچنان افت و کاهش در نمرات مشاهده شد؛ در حالی که گروه مداخله نه تنها افت نکرد، بلکه پیشرفت قابل توجهی یافت. به این ترتیب با اقدامات پیش گیرانه می توان از افت تحصیلی دانشجویان کاست و با مداخلات درمانی، مانع از افت یا مشروطی مجدد شد.

نتایج حاصل از اجرای چک لیست به کارگیری مهارت ها و فنون مطالعه نشان داد که مشکل اغلب دانشجویان، در زمینه برنامه ریزی درسی، مدیریت زمان، روش های صحیح مطالعه، سرعت مطالعه ی پایین، سطح انگیزه و تمرکز بود. همچنین شرایط مطالعه ی اغلب آنها مناسب نبوده است. در این بین دانشجویان غیر بومی به دلیل زندگی با شرایط خوابگاهی، دوری از خانواده و عدم وجود شرایط مناسب مطالعه، بیشترین مشکلات تحصیلی را داشتند.

نتیجه گیری

همان طور که در مقدمه ذکر شد، افت تحصیلی دانشجویان مانعی در راستای رسیدن به اهداف توسعه و پیشرفت است. حال که تربیت نیروی انسانی بر عهده‌ی نظام آموزش و پرورش و آموزش عالی است، عدم پیشرفت دانشجویان یا مشروط شدن و افت تحصیلی به معنای هدر رفتن سرمایه‌های هنگفت است. با توجه به نتایج پژوهش، می توان با اقدامات پیش‌گیرانه و مداخله‌ای، از میزان این افت کاست و روند تحصیلی دانشجویان را با چشم اندازی نوید بخش تر ترسیم کرد. آموزش مهارت ها و فنون مطالعه و یادگیری موجب بالارفتن سطح آگاهی افراد در استفاده صحیح از منابع و امکانات آموزشی و به‌کارگیری مستمر این تکنیک‌ها باعث موفقیت بیش تر و در نتیجه افزایش انگیزه و خودکارآمدی افراد می شود. به این ترتیب، نیروی انسانی کارآمد و متخصص‌تری در خدمت توسعه و رشد کشور در ابعاد مختلف فعالیت خواهند کرد. در نهایت با پرورش نیروی متخصص، کاردان و با انگیزه در رشته های تحصیلی می توان شکوفایی و رونق اقتصادی فرهنگی هر چه بیش تر جامعه را انتظار داشت.

در پایان پیشنهاد می‌شود آموزش مهارت‌های مطالعه به صورت علمی از مقاطع قبل از دانشگاه شروع شود تا دانشجویان با آمادگی بیش تری وارد دانشگاه شوند و از افت تحصیلی دانشجویان به‌ویژه در خلال سال های تحصیل در دانشگاه به طور چشمگیری کاسته شود و از به هدر رفتن میزان زیادی از سرمایه کشور جلوگیری به عمل آید. هم‌چنین به نظر می‌رسد آموزش مهارت‌های مطالعه در دانشگاه به صورت واحد درسی و ملزم کردن دانشجویان به شرکت در کلاس‌ها و به‌کار بستن راه‌کارهای مطالعاتی، گام بزرگی در جهت کاهش افت تحصیلی بوده و موجبات به‌وجود آمدن عزت نفس بالای تحصیلی، افزایش سطح انگیزه ی مطالعاتی و موفقیت دانشجویان را فراهم می آورد.

منابع

۱. ادهمی، اشرف، نوحی، عصمت. محمد علیزاده، سکینه. جلیلی، زهرا. فتاحی زهرا (۱۳۸۷). نگرش اساتید نسبت به مشاوره و راهنمایی تحصیلی و نظر آن ها در مورد وظائف مشاوره. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، بهار و تابستان؛ ۸(۱): ۷-۱۴
۲. اسرافیلیان، علی (۱۳۸۳). بررسی رابطه افت تحصیلی با خودپنداره و مکان کنترل بین دانشجویان دانشکده علوم انسانی دانشگاه گیلان
۳. امینیان، فاطمه؛ دریس، فاطمه و سلیمانی، نوشین (۱۳۸۵). کاهش افت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد با استفاده از مشاوره. مجموعه مقالات سومین سمینار سراسر بهداشت روانی دانشجویان، شماره ۳ و ۴
۴. بال، ساموئل (۱۳۷۳)، انگیزش در آموزش و پرورش، ترجمه: سید علی اصغر مسدد، انتشارات دانشگاه شیراز
۵. بریم نژاد، لیلی؛ رسولی، مرجان؛ نیکبخت نصرآبادی، علیرضا؛ محمدی، هادی و احمد زاده، مسعود (۱۳۸۶). تاثیر کارگاه آموزشی احیای قلبی-ریوی بر یادگیری پایدار پرستاران. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، بهار و تابستان؛ ۷(۲): ۲۰۹-۲۱۵
۶. بیابانگرد، اسماعیل (۱۳۷۸). روش های پیشگیری از افت تحصیلی. انتشارات ساز مان انجمن اولیا و مربیان
۷. حسینی، م، احمدیه، م، عباسی شوازی، م، اسلامی فارسانی، ش. (۱۳۸۷). بررسی مهارت های مطالعه در دانشجویان مقطع کارشناسی دانشکده بهداشت یزد - ۱۳۸۵، مجله گامهای توسعه در آموزش پزشکی، دوره ی پنجم: شماره دوم. ص ۸۸-۹۳
۸. حقانی، فریبا و خدیوزاده، طلعت، (۱۳۸۸). تاثیر دوره آموزش کارگاهی مهارت های مطالعه و یادگیری بر راهبردهای مطالعه و یادگیری دانشجویان استعداد درخشان. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، بهار؛ ۹(۱)
۹. ده بزرگی. غلام رضا موصلی. حیدر علی. (۱۳۸۷). علل افت تحصیلی در دانشجویان دانشگاه شیراز. مجله دانشگاه علوم پزشکی بابل. ش ۲. صص ۷۴-۷۸۶.
۱۰. سیف، علی اکبر (۱۳۸۳)، روانشناسی پرورشی، تهران: انتشارات آگاه.
۱۱. شمس، بهزاد. فرشید فر، مصطفی وحسن زاده، اکبر، (۱۳۷۹)، مشاوره تحلیلی و روان شناختی دانشجویان با افت تحصیلی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی استان اصفهان.
۱۲. منیری، رضوان؛ قالب تراش، هاشمیه و موسوی، غلام عباس (۱۳۸۵). علل عدم موفقیت تحصیلی در دانشجویان رشته پیراپزشکی دانشگاه کاشان. مجله آموزش در علوم پزشکی. ش ۱۵. صص ۳۵-۱۴۰.
13. Starke M.C. (2006). Retention, bonding, and academic achievement: effectiveness of the college seminar in promoting college success.
14. Campbell, David, P. (1961), Achievements of Counseled and Non-counseled Students Twenty-five Years after Counseling, Journal of Counseling Psychology. V.12, 287-93
15. Dembo, H. Mayron (2004), Motivation and Learning Strategies for College Success (A Self-Management Approach), Second Edition, Mahwah, New Jersey, Lawrence Erlbaum